

**ХӨВСГӨЛ АЙМГИЙН АЛАГ-ЭРДЭНЭ СУМЫН НУТАГ ДЭВСГЭР ХӨВСГӨЛИЙН БЦГ-ЫН
АРДАГИЙН АМ НЭРТЭЙ ГАЗАРТ БАЙРЛАХ “МАРГАД” АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН
БААЗЫН 2023 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

/АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН РЕГИСТРИЙН ДУГААР РА97012017/

Хянасан:

БОАЖЯ-ны ХБОБНУГ-ын мэргэжилтэн

П.Шинэцэцэг

Биелэлтийг тайлагнасан:

“Маргад” жуулчны баазын захирал

П.Эрхэмбаяр

“Маргад” жуулчны баазын менежер

Б.Даваахүү

Аялал жуулчлал, үйлчилгээний төслийн тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлангийн агуулга

1. Тухайн жилийн бизнес төлөвлөгөөний гүйцэтгэлийн товч танилцуулга
2. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт
3. Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн төлөвлөгөөний биелэлт
4. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт
5. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн биелэлт
6. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах төлөвлөгөөний биелэлт
7. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт
8. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

Дүгнэлт, санал:

Тайлангийн хавсралтууд:

- Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн хүрээнд хэмжилт, дээжлэлт хийж буй агшныг баталгаажуулсан, төсөл хэрэгжиж буй орчны фонтой хамт авсан гэрэл зураг /цэг бүр дээр 2-оос доошгүй/
- Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн хүрээнд хийсэн хээрийн хэмжилт, авсан дээжнүүдийн лабораторийн шинжилгээний үр дүн эх хувиар
- Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээнүүдийн гүйцэтгэлийг баталгаажуулсан гэрэл зураг /арга хэмжээ бүрт 2-оос доошгүй орчны фонтой хамт авсан гэрэл зураг хавсаргах/
- Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн гүйцэтгэлийг харуулсан гэрэл зураг /нэгж талбай бүр дээр хийхээс өмнө, хийж байх үеийн, хийсний дараах байдлыг харуулсан гэрэл зургууд хавсаргах/
- Орон нутагтай байгуулсан хог хаягдлын гэрээ, түүний биелэлтийг нотлох баримтууд, гэрэл зургууд
- Ус хангамж, ариутгах татуургын байгууламжийг барьж байгуулсан далд ажлын акт
- Эрх бүхий байгууллагуудаас гүйцэтгэсэн ажлыг хүлээж авсан актын хуулбар

НЭГ. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

1.1 Төслийн ерөнхий мэдээлэл

Төслийн нэр:	“Маргад” аялал жуулчлалын бааз
Төсөл хэрэгжүүлэгч:	П. Эрхэмбаяр
Регистрийн дугаар:	РА 97012017
Хаяг, байршил:	Хөвсгөл, Алагэрдэнэ сум Хатгал тосгон , 6-р баг
Захирал:	П. Эрхэмбаяр
Утас:	99383080,88013740

Хүснэгт 1 Төслийн байршил

№	Хойд өргөрөг	Зүүн уртраг	Нийт талбайн хэмжээ
1	50 37 39.98	100 11 48.15	8816 м ²
2	50 37 38.82	100 11 43.05	
3	50 37 40.67	100 11 41.36	
4	50 37 42.68	100 11 47.22	

Дотоодын аялал жуулчлалын үзэсгэлэн яармагт жил бүр оролцон, жилээс жилд өөрийн гадаад харилцаагаа өргөжүүлсээр ирсэн. 2015 оноос гэр буудал, аялал жуулчлалын чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж ирсэн туршлагатай

Экологи, газар зүйн хувьд онцгой ач холбогдолтой байгалийн аялал жуулчлалын томоохон бүс болох Хөвсгөлийн БЦГ-ыг түшиглэн гадаад, дотоодын аялагч жуулчдын амрах таатай орчинг бүрдүүлэн, экосистемийг сурталчилан таниулж, үндэсний болон олон улсын түвшинд нийцсэн, нийгэм эдийн засгийн хувьд үр өгөөжтэй үйл ажиллагаа явуулахын зэрэгцээ тогтвортой аялал жуулчлалын нэг хэлбэр болох Нутгийн Иргэдэд Түшиглэсэн Аялал Жуулчлалыг хөгжүүлэхэд хувь нэмэр оруулахаар зорьж байна.

Манай Маргад жуулчны бааз нь Дотоод гадаадын амрагч нарыг таатай орчинг бүрдүүлэх, иргэдийн чөлөөт цагийг зөв боловсон өнгөрүүлэх, эрүүл цэвэр орчинд үйлчилж, нэг ээлжиндээ 60-70 жуулчин хүлээн авах хүчин чадалтай, улирлын чанартай үйл ажиллагаа явуулдаг. Жуулчны баазын талбайд нийт ресторан – 1, амрагчдын байр – 9, Монгол гэр – 9 болон бусад тохижилтын барилга байгууламж байна. Үүнд: ариун цэврийн байгууламж, саравч, хүүхдийн тоглоомын талбай, гар бөмбөг, сагсан бөмбөг, агаарын теннис, ширээний теннис зэрэг байдаг.

“Маргад” жуулчны бааз нь Засаг захиргааны хувьд Хөвсгөл аймгийн Алаг-Эрдэнэ сумын Хатгал тосгоны VI багийн нутаг дэвсгэр, Хөвсгөлийн БЦГын Жанхайн ардагын ам нэртэй газарт, Хөвсгөл нуурын баруун эрэгт байрладаг.

“Маргад” жуулчны баазын 2023 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

“Маргад” жуулчны баазын 2023 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

ХОЁР. ТӨСЛИЙН ГОЛ БОЛОН БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Иргэн П. Эрхэмбаярын “Маргад” аялал жуулчлалын бааз төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг матрицын аргыг ашиглан тодорхойлов.

Нөлөөлөлд өртөгч	Нөлөөлөгч															
	Газрын гадарга, хэвлий	Агаарын чанар	Хөрсөн бүрхэвч	Ургамлан нөмрөг	Амьтны аймаг	Газрын доорхи ус	Хүн амын эрүүл мэнд	Дүн								
Хатуу хог хаягдал	3	3	5	6	7	6	7	6	4	3	4	5	7	5	37	34
Шингэн хог хаягдал	3	3	5	6	7	6	7	6	4	3	6	6	7	5	39	35
Дуу чимээ, шуугиан	1	1	5	6	1	1	1	1	5	5	1	1	7	8	21	23
Тээврийн хэрэгсэл (утаа, тоосжилт)	5	5	6	6	5	4	5	4	4	3	2	1	5	6	32	29
Дэд бүтэц /авто зам, шугам хоолой, хашаа, тоглоомын талбай г.м/	2	3	6	7	5	6	5	6	4	5	1	1	6	7	29	35
Барилга байгууламж /төслийн төлөвлөлт/	4	5	4	3	5	6	5	6	4	3	1	1	4	3	27	27
Дүн	18	20	31	34	30	29	30	29	25	22	15	15	36	34	185	183

Жуулчны баазын үйл ажиллагааны явцад орчинд бий болж болзошгүй сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг бууруулах, арилгах, арга хэмжээ, тэдгээрийг хэрэгжүүлэх хугацаа, зарцуулах төсөв, баримтлах бичиг баримт зэргийг байгалийн бүрэлдэхүүн тус бүрээр тодорхойлон доорх хүснэгтэд нэгтгэн үзүүлсэн болно.

Хүснэгт 2.1. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг	2023 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт
	1	2	3	7	8	9	
1.	Жуулчны бааз ашиглалтын явцад машин механизмуудын түлшний шаталтаас	Жуулчны баазын үйл ажиллагаанаас гарах тоосжилтыг бууруулах,	Төслийн талбайн зогсоол болон үүд хэсгийн	Жилд 3 9 удаа *304 0.8төг=91 22төг	2 сард 6 удаа	Агаарын тухай хууль, - MNS 4585:2007	Баазын машины зогсоол орох. гарах хаалганы үүд, баазын туушаа төв замын хэсгийг 6 сард 1 удаа, 7 сард 3 удаа, 8 сард 2 нийт 6 удаа

“Маргад” жуулчны баазын 2023 оны Байгаль орчны менежментийн
төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

	гарах хорт хий /азотын давхар исэл, хүхэрлэг хий/, утаа болон цаг агаарын хуурайшилт ихтэй хавар, намрын улиралд төслийн талбай орчмын шороон замаас тоосжилт үүсэх дуу чимээ, хог хаягдал зэрэг болно	явган зам авто машины зогсоолын тоосжилтыг багасгах зорилгоор усалгаа хийх.	1500 м2 талбай	9122төг*1 жил= 9122төг		Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага - Монгол Улсын агаарын чанарын стандарт. MNS 5457: 2005; - Ажлын байрны агаарын эрүүл ахуйн	19,8м3 буюу 15840л усаар услаж 11919 төгрөг зарцуулж тоосжилтыг багасгаж усалгаа хийсэн.
2.	Жуулчны баазын үйл ажиллагааны явцад үүсэх хог хаягдлыг зохих ангиллын дагуу ангилж зохих хаягдлын цэгт хаях, шатаахгүй байх	Жуулчны баазаас гарсан хог хаягдлыг ангилан ялгаж Хатгалын нэгдсэн хогийн цэгт тээвэрлэж хүргэх.	Төслөөс гарч буй хатуу бүх төрлийн хог хаягдал	450,000	2 сард 3 удаа	шаардлага: MNS 4990:2010	Хатуу хог хаягдлыг жуулчны баазын талбайд хог хаягдал түр хадгалах цэгт хуримтлуулан “Хүн байгаль” нөхөрлөлтэй Хог хаягдал цуглуулах, тээвэрлэх, хамтран ажиллах гэрээг байгуулж Хатгал тосгоны хогийн нэгтсэн цэгт зайлуулж байна. Үйл ажиллагааны явцад нийт 3 удаа хог тээвэрлэж, 450 000 мян.төг зарцуулсан. Хатуу хогийг ангилан ялгах, шингэн хаягдлыг ачиж, зайлуулах ажлыг нэг хүнд хариуцуулсан
3.		Жуулчны баазаас гарах бохирыг Хатгал тосгоны Харганы амын цэвэрлэх байгууламж руу зөөвөрлөх	Шингэн хог хаягдал	1.050.000	2 сард 3 удаа		Жуулчны баазын үйл ажиллагаанаас гарах бохир усыг бохирын цооногт түр хуримтлуулан Мөнх-оргил транс ХХК-тай гэрээ байгуулж үйл ажиллагааны явцад 3 удаагийн тээвэрлэлтээр 12 тн бохир усыг Харган амны цэвэрлэх байгууламжид тээвэрлүүлсэн үүнд 720.000 төгрөг зарцуулсан болно.
4.	Нийт дүн	1,181,919/мян.төг/					

ГУРАВ. Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн төлөвлөгөөний биелэлт

Хүснэгт 3.1. Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн төлөвлөгөөний биелэлт

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг	2023 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт
	1	2	3	7	8	9	
1.	Төслийн талбайн 20-с багагүй хувьд ногоон байгууламж бий болгох	Жуулчны баазын баруун хойд талд ногоон зурвас бий болгох	Мод тарих, зүлэгжүүлэх /Шар хуайс, нарс/ Олон настын үр цацаж ногоон байгууламж бий болгох	1730000	5-6 саруудад	-Эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт” MN 5914:2008 - “Эвдэрсэн газрыг ургамалжуул техникийн шаардлага” MNS 5918:2008 - Зүлэгжүүлэх талбай бэлтгэх, үр тарих, арчлах MNS 6260 : 2011	Шар хуайс 20ш, Шинэс 20ш, улиас 20ш нийт 60 мод тарьсан Ерхөг согоовор олон наст ургамлын 5кг үрээр хүн их явдаг талбайд тарилт хийж зүлэгжүүлсэн үүнд 830.000 төгрөгийг зарцуулсан.
	Нийт	830.000 /мян.төг/					

ДӨРӨВ. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

Хүснэгт 4.1 Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг	2023 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт
	1	2	3	7	8	9	
1.	Ахуйн	Хог хаягдлыг зориулалтын, битүүмжлэлтэй, аюулгүй ажиллагааны шаардлага хангасан тээврийн	Хог хаягдал тээвэрлэдэг зориулалтын авто машины жолоочтой гэрээ байгуулж тээвэрлүүлэх.	750.000	2 сард 5 удаа	Хог хаягдлын тухай хууль, 2017 он	Хатуу хог хаягдлыг жуулчны баазын талбайд хог хаягдал түр хадгалах цэгт хуримтлуулан Хүн - байгаль нөхөрлөлийн ахлагч Ж.Сайнбаяртай “Хог хаягдал цуглуулах, тээвэрлэх, хамтран ажиллах гэрээ” байгуулсаний дагуу

“Маргад” жуулчны баазын 2023 оны Байгаль орчны менежментийн
төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

		хэрэгслээр тээвэрлэх					Хатгал тосгоны нэгдсэн хогийн цэгт зайлуулж байна. Үйл ажиллагааны явцад нийт 3 удаа хог тээвэрлүүлж, 450 000 мян.төг зарцуулсан
2.	Үйлдвэрийн	Хог хаягдлыг ангилах, ачих, цуглуулах технологид нийцсэн, галд тэсвэртэй материалаар хийгдсэн, хог хаягдал салхиар тархах, хур тунадасны ус хуримтлагдах, шүүрэл ялгарахаас сэргийлсэн хогийн сав ашиглах	Жуулчны баазын салхины доод хэсэгт хог хаягдлыг цуглуулах хогийн цэг байгуулах	700,000	5 сард		Хогийг түр цуглуулах савыг Газрын хөрснөөс дээш 80см зайнд байхаар тооцож хөлтэй, салхивчтай бороо уснаас хамгаалсан хогийг газарт унгахгүй шууд машинд ачихаар тохируулж 2 хаалгатай хийсэн. үүнд 500.000 төгрөг зарцуулсан
3.	Үйл ажиллагаанаас үүсэх шингэн хаягдлыг Бага оврын цэвэрлэх байгууламж суурилуулах шийдвэрлэх	Жуулчны баазын 00, душны эсрэг талд суурилуулах	7тн ионгс стандартын дагуу байршуулна.	9,500,000	6 сард		Ариун цэврийн байгууламж бохир ус цуглуулах цооногын цементэн доторлогооны ханыг 30см зузаантай, мөн газрын гадаргаас дээш 20-30см өндөр цутгаж 7тн- ган ёмкосыг суурилуулсан үүнд 9.000.000 сая төгрөг зарцуулсан.
	Нийт зардал	9,500,000 /мян.төг/					

ТАВ. Орчны хяналт шинжилгээний төлөвлөгөө

Хүснэгт 5.1 Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн биелэлт

Байгаль орчны удирдлагын тогтолцооны гол зорилго нь төслөөс байгаль орчинд учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөлөл, эрсдэлийг урьдчилан илрүүлж түүнээс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах ба хянахад чиглэсэн байх ба байгаль орчны бодлогыг тодорхойлох, төлөвлөх,

“Маргад” жуулчны баазын 2023 оны Байгаль орчны менежментийн
төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

хэрэгжүүлэх, хяналт шалгалт хийх, удирдлагын дүн шинжилгээ хийх гэсэн таван үе шаттай хэрэгжүүлэх бөгөөд энэ нь байгаль орчны үзүүлэлтийг тасралтгүй сайжруулах ач холбогдолтой.

	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Нийт зардал /төг.мөнгө/	Хэрэгжүүлэх хугацаа давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг	Төлөвлөгөөний биелэлт
1	Орчны хөрсөн дэх эмгэг төрүүлэгч бактерийн тоо	Жуулчны баазын эргэн тойронд ариутгал халдваргүйжүүлэлт хийх	Жуулчны баазын бүх объектууд	40м2*10,000=40,000	6 сард	MNS3298:1 991 Хөрс шинжилгээний дээж авахад тавигдах ерөнхий шаардлага	Ариутгал халваргүйжүүлэлтийн гэрээг “Ган өрлөг” ХХК-тай шинчлэн байгуулж нийт 60м2 талбайд ариутгал хийлгэж 100 мян.төгрөгийг зарцуулсан.
2	Ундны усны тоолууржуулах	Тоолууржуулалтыг зориулалтын аж ахуйн нэгжээр тавиулах	Жуулчны баазын ус соруулдаг хоолойн дээр суурилуулах	350,000/мян.төг/г/	6 сард	Усны тухай хууль	“Хөвсгөл Ус Суваг” ХХК-аар LNS-25 загварын усны тоолуурыг 350,000-өөр тооцож суурилуулсан.
3	Нийт зардал	450,000/мян.төг/					

ЗУРГАА. Тухайн жилийн БОМТ, төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөлөлд оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах төлөвлөгөө

Хүснэгт 6.1 БОМТ-г хэрэгжилтийн нөлөөллийн бүсэд оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөөний биелэлт

№	БОМТ, БОМТ-ий хэрэгжилтийг тайлагнах, оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Тайлагнах зардал мян.төг	Хариуцан зохион байгуулах албан тушаалтан /ажилтан/	Зохион байгуулах газар
---	---	------------------	--------------------	--------------------------------	--------------------------	---	------------------------

“Маргад” жуулчны баазын 2023 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

1.	Хөвсгөл аймгийн БОАЖГ, Маргад жуулчны бааз	БОМТ-ий биелэлтийн тайланг цахмаар хргүүлэх	Тухайн жилийн БОМТ-ийг БОНХСайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 29-ны А/618 тоот тушаалайн 2 дугаар хавсралтаар батлагдсан журмын дагуу БОМТ-ий биелэлтийг боловсруулна.	Жил бүрийн 11 сарын 01	120.0*1 жил=120,0	Маргад жуулчны баазын менежер	Хатгалын БОТХБТ, Хөвсгөл нуурын УТХГХЗ, Маргад жуулчны бааз
2.	Хөвсгөл аймгийн ЗД-ын томилсон ажлын хэсэг	Газар дээр нь дүгнэнэ.		Жил бүрийн 12 сард	120.0*1 жил=120,0	Маргад жуулчны баазын менежер	БОАЖЯ, www.eic.mn-цахимаар

ДОЛОО. Тухайн жилийн БОМТөлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

Хүснэгт 7.1 Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь			Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар
			2023 он				
			Сар ...	Сар ...	Сар ...		
1	2	3	4	5	6	7	
1.	ХАБЭА сургалтад жуулчны баазын менежерийг хамруулах	650,000/мян.төг/	2023.02 сард			Маргад жуулчны баазын БО-ны ажилтан	УБ-хотод “OSHMI”-сургалтын төвд ХАБЭА-мэргэшүүлэх сургалтад сууж төгссөн.
2.	Маргад жуулчны баазын 2 ажилтанг мэргэшүүлэх сургалтад суулгах.	Үйл ажиллагааны зардал	2023.06 сард			Маргад жуулчны баазын менежер Б.Даваахүү	Жуулчны баазын ажилтан Г.Сэржмядаг, Э.Түвшинзаяа, Б.Даваахүү нарыг БОАЖЯ-аас зохион байгуулсан “Тогтвортой аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх төсөл”хүрээнд Зочлох үйлчилгээний чанар, хүртээмж, ажилтнуудын харилцаа, хандлагыг сайжруулах нь” сэдэвт сургалтанд сууж сертификат авсан.
3.	Жуулчны баазын ажилчдыг эрүүл мэндийн үзлэг, шинжилгээнд хамруулах	250,000/мян.төг/	2023.05 сард				Жуулчны баазын 5 ажилтанд аймгийн Нэгдсэн эмнэлэгт урьдчилан сэргийлэх үзлэг шинжилгээнд хамруулсан.
4.	Галын аюулаас урьдчилан сэргийлэх	150,000 /мян.төг/	2023.04 сард				Аймгийн ОБГ-аар галын аюулгүй байлын дүгнэлт гаргуулсан.
	Нийт	1,050,000 / мян.төгрөг/					

НАЙМ. Түүх соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Хүснэгт 8.1 Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Арга хэмжээний хэрэгжилт, биелэлт
	1	2
1.	Түүх, соёлын өвийг хамгаалах	Манай “Маргад” жуулчны баазын төсөл хэрэгжиж буй 8816м3 талбайд түүх, соёлын биет өв байхгүй. Иймээс 2023 оны БОМТ-нд “Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө”-г боловсруулах шаардлагагүй гэж үзсэн. Гэсэн хэдий ч бид Хөвсгөл нуур, Хөвсгөл аймгийн түүх, соёлын биет өв, байгалийн сайхнийг түшиглэн аялал жуулчлалын бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг үзүүлж байгаа тул орон нутгийн соёлын биет болон биет бус өвийг сурталчлан таниулах үйл ажиллагаанд идэвхтэй оролцож байна. Үүний хүрээнд аялагч, жуулчдад Хөвсгөл нуурынхаа мэдээллийг түгээн дэлгэрүүлж, хамгаалах талаар “Соёлын өвийг хамгаалах тухай” хуулийн дагуу ажилладаг.

ДҮГНЭЛТ

Бид 2023 онд жуулчны баазынхаа дэд бүтцийг сайжруулах зорилгоор 100квт-ын трансформатор суурилуулж, байнгын цахилгааны эх үүсвэртэй болсон. Өвлийн аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх бодлогыг баримтлан өвлийн байшин 3-ийг барьсан. Барилга байгууламжуудын өнгө үзэмжийг сайжруулахад онцгой анхаарч зарим байшингийн дээврийг сольсон. Мөн ариун цэврийн байгууламжийг өргөтгөн, угаалгын газрыг байгуулж, ариун цэврийн байгууламжийг сайжруулж, 28м хоолойг шинээр ашиглалтад оруулсан.

Баазынхаа хашааг засаж сэлбэн, будаж, далай эрэг дагуух хамгаалалтын дүмбийг шинэчилэн сольж босгох зэрэг ажлуудыг хийж гүйцэтгэв.

Цагаан үүр, Хатгал, Алаг-Эрдэнэ, Мөрөн сумаас 5 оюутан, 5 иргэнийг хөдөлмөрийн түр гэрээгээр жуулчны баазын тохижилт болон үйлчилгээний ажилд авч, ажиллуулсан нь тэднийг түр ажлын байраар хангаж, амьдрал болон сургалтын төлбөрт дэмжлэг болсон.

Аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газар, салбарын хяналт, Онцгой байдал газар, Хатгал тосгоны захирагчийн алба, Хөвсгөл нуурын УТХГХ захиргаанаас зохион байгуулсан сургалтуудад идэвхтэй оролцов. Мөн манай жуулчны бааз нь БОАЖЯ, Хөвсгөлийн БОАЖГ, Алаг-Эрдэнэ сум, Хөвсгөл нуурын УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаанаас ирсэн шалгалтад амжилттай дүн үзүүлснийг тэмдэглэж байна. Манай жуулчны баазад дотоодын 500 гаруй гадаадын / БНХАУ, Солонгос, Америк, Тайвань/ 20 гаруй жуулчид ирсэн байна.

Манай бааз 2023 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан ажлуудыг хэрэгжүүлж ажиллаа. Үүнд:

- Цэвэр ус ашиглах дүгнэлтийг Аймгийн БОЖГ-аар 2023 оны 6-р сарын 02-ны өдрийн Хө БО.2023/10 гаргуулав. Цэвэр ус ашиглах гэрээ, Ус бохирдуулсны төлбөрийн гэрээг Алаг-Эрдэнэ сумын ЗДТГ-тай шинэчлэн байгуулж цэвэр ус ашигласны төлбөр, ус бохирдуулсны төлбөр, УТХГ-т газар ашигласны төлбөрийг тус тус барагдуулж, татварын байцаагч, газрын даамалтай тооцоо нийлсэн болно.

- Орчны тохижилт, ус хөрс ургамлыг хамгаалахад анхаарч жуулчны үйл ажиллагаа эхлэх болон оргил ачааллын үед баазынхаа доторх, гаднах, далайн эрэг дагуух хог хаягдлыг 2 хоног тутам цэвэрлэж, баримтжуулан усны хамгаалалтын бүс, ил задгай гал түлэх, бие засах, майхан барьж буух, нуурын усанд машин болон хувцас хунар угаахыг хориглох, гал түймрийн аюулаас сэргийлэн, жуулчдад санамж зөвлөмж өгч, хариуцсан байгаль хамгаалагчтай хамтран ажиллаж аялагчдын оргил үед баазынхаа 2 ажилтныг эргүүлээр ажиллуулсан болно.
- Хог хаягдлын менежментийг сайжруулахад онцгой анхаарч, Жуулчны баазаас гарч байгаа хогийг эх үүсвэр дээр нь ангилан ялгаж, савлаж төрөлжүүлэн / шил, лааз, ус ундааны хуванцар сав, аюултай хог хаягдал гэх мэтээр/ хоёрдогч түүхий эдийг цуглуулагч Мөрөн сумын иргэн Б.Ганчимэгт нийлүүлсэн нь үр дүнтэй ажил боллоо. Хог хаягдал цуглуулж тээвэрлэх гэрээг Хүн байгаль нөхөрлөлийн ахлагч Ж.Сайнбаяртай байгуулж ачуулан хог хаягдлыг хяналтын хуудсаар Бохир ус тээвэрлэх гэрээг Мөнх–Оргил транс ХХК-ийн Ч.Болдбаатартай байгуулж, мөн хяналтын хуудсаар баталгаажуулан бүртгүүлж хяналт тавин ажиллав.

Манай жуулчны бааз нь ариутгал халдваргүйжүүлэлтийг аймгийн “Ган өрлөг” ХХК-аар хийлгүүлэх гэрээ байгуулж ахуйн хортон шавж, мэрэгч устгалыг хийлгэж, бохир усны цооног, 00, хогийн цэг, ариун цэврийн байгууламжийнд 2023 оны 6-р сард ариутгал халдваргүйжүүлэлтийг хийлгэсэн болно.

Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтэд анхаарч, олон наст ургамлыг үрээр тарьж, Тэр бум мод тарих ажлын хүрээнд 60 ширхэг мод тарьсан.

Алаг Эрдэнэ сум, Хатгал тосгоны Захирагчийн алба, Хөвсгөл нуурын УТХГХ-ын Захиргаатай байнга хамтран ажиллаж сум орон нутгийн түүхт ой, баяр наадам, ахмадын байгууллага, төсвийн байгууллагуудад хандив тусламж үзүүлж ирсэн ба 2023 онд Хатгал тосгоны ахмадын аялал, идэвхтэн байгаль хамгаалагч ажиллуулах, цагдаагийн тасаг, Онцгой байдлын албаны байр барих зэрэгт мөнгөн хандив өгсөн

Хатгал тосгоны Цагдаагийн тасаг, онцгой байдлын газрын удирдамж чиглэлийн дагуу гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, гал түймрийн аюулаас сэргийлэх, байгалийг экологийн тэнцвэрт байдлыг алдагдуулахгүй байх орчныг бохирдуулахгүй байх талаар ажлуудыг хийсэн.

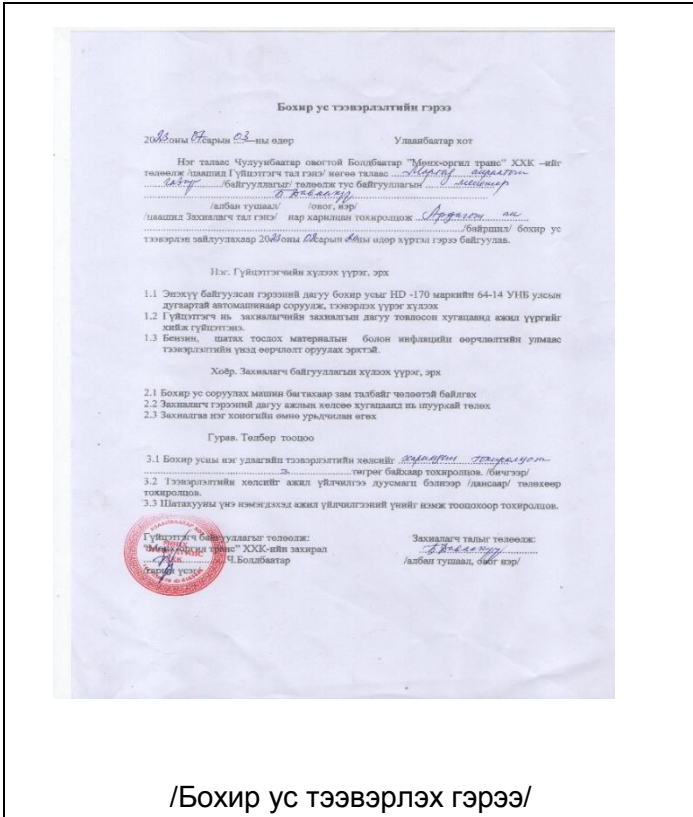
Баазад ирсэн жуулчид амрагчид болон тэдний машин унааг бүртгэлжүүлэн, гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх талаар санамж зөвлөмж өгч, аялагч жуулчдын дагаж мөрдөх дотоод журмыг танилцуулан, барилга байшин объектуудыг камержуулж, харуул хамгаалалтыг сайжруулснаар элдэв гэмт хэрэг зөрчил бүртгэгдээгүй болно.

Санал:

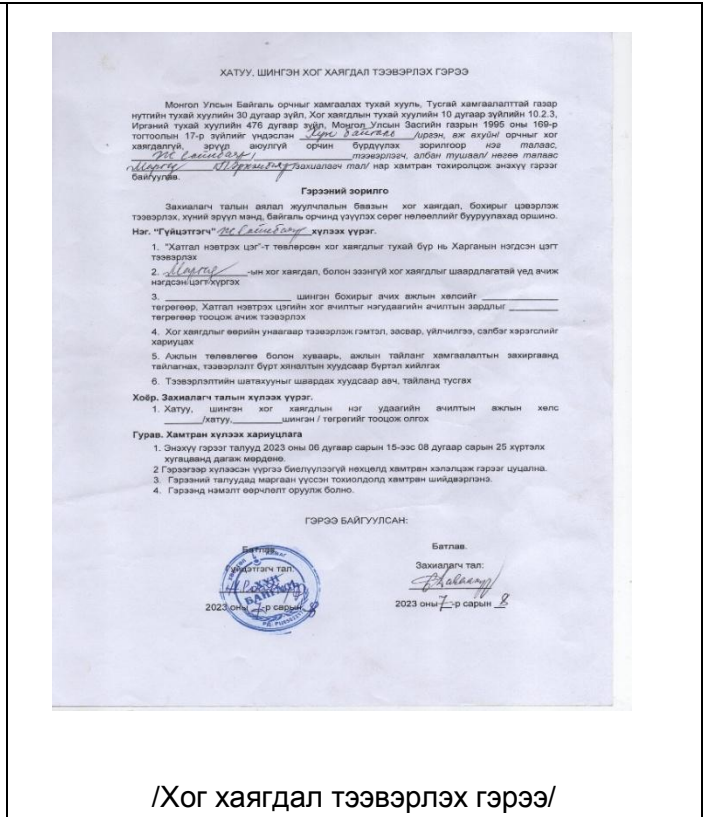
- 1.Хөвсгөл нуурын эргэн тойронд байгаа айл өрхүүдийг эко ариун цэврийн байгууламжтай болгоход анхаарах.
2. Хатгалаас Тойлогтын уулзвар хүртэл асфальтан замыг 2024 оны 6 сард хугацаанд нь ашиглалтад оруулах талаар аймаг орон нутгийн удирдлага, сонгогдсон улсын их хурлын гишүүд онцгой анхаарах хэрэгтэй байна.
3. Хатгалын постоор орсон жуулчид ямар жуулчны бааз, отоглох цэгүүдэд хэд хоног байрласныг бүртгэлжүүлж тэднээс бааз, отгуудын талаар асуумж авч санал сэтгэгдлийг сонсож байх нь чухал ач холбогдолтой гэж бодож байна.

Маргад жуулчны баазын 2023 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлангийн хавсралтууд

/Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлтийн хүрээнд хийсэн ажлыг баталгаажуулах зураг/

/Bohir us tseevэрлэх гэрээ/

/Хог хаягдал тээвэрлэх гэрээ/

/Орчны тохижилт цэцэрлэгжүүлэлтийн хүрээнд хийсэн ажлыг баталгаажуулах зураг/

/Мод тарьж буй байдал/

/Мод тарьж буй байдал/

/Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн хүрээнд хийсэн ажлыг баталгаажуулах зураг/

/Хог хаягдал тээвэрлэх хяналтын хуудас/

/Бохир ус тээвэрлэх хяналтын хуудас/

/Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн биелэлтийн хүрээнд хийсэн ажлыг баталгаажуулах зураг/

/Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн биелэлтийн хүрээнд хийсэн ажлыг баталгаажуулах зураг/

СТАНДАРТ, ХЭМЖИЛ ЗҮЙН ГАЗАР
УСНЫ ТООЛУУРЫН БАТАЛГААЖУУЛАЛТЫН ГЭРЧИЛГЭЭ

№ 00225411

М. Маргад (харгалзахчийн нэр)

ашиглаж байгаа 1.ХЭ-25 загварын 2.5 м 3/4 хэмжих хазагартай, 2.5... мм-ийн голчтой № 20.14.00.21А-ын халуун, хүйтэн усны тоолуурыг № 7.8 (доогуур зураг) лацаар битүүмжилж 2023 оны 05-р сарын 26-ны өдөр хүртэл улсын баталгаажуулалтын гэрчилгээ олгов.

Шалгалтын дараах заалт: 0.0.0.1 м³

Лабораторийн тэмдэг

2023 оны 05-р сарын 26-ны өдөр

/Цэвэр усны тоолуур сууриллуулсан байдал/

“Маргад” жуулчны баазын 2023 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

<p>/Тоолуурын гэрчилгээ/</p>	
------------------------------	--

Татварын ерөнхий газар
2023-07-08 10:33:56

Эвсгөл аймгийн Алаг-эдэнэ сумын засаг даргын тамгын газар	73224₮
Гэрэгэ шимтгэл	600₮
Нийт дүн	73.824₮

Татвар төлөгчийн регистр: ra97012017
Нэхэмжлэлийн дугаарууд:
Эвсгөл аймгийн Алаг-эдэнэ сумын засаг даргын тамгын газар 2230701568466

НӨАТ-ын баримт:
Сугалаа: БХ 47752205
Үнийн дүн: 600₮

ДДТД: 000006235972006230708126114407345
Энэхүү баримт нь НӨАТ-ын хуулийн дагуу 72 цагт баталгаажихыг анхаарна уу.

ТаймID: 30001967
MERCHANT: 08R60E
Approval: 6M164
MID: 0000958268175
DATE: 2023-07-08T10:34:16
AMOUNT/MNT: 73824.0₮

Гэрэгэ Системс ХХК
Утас: 7775775. Ивэб: www.gerage.mn

Баримтын дугаар: 102223070810335669787

/Цэвэр ус ашигласны төлбөрийн баримт/

Татварын ерөнхий газар
2023-07-08 10:30:33

Газрын төлбөр-Дэд алба	264480₮
Гэрэгэ шимтгэл	600₮
Нийт дүн	265.080₮

Татвар төлөгчийн регистр: ra97012017
Нэхэмжлэлийн дугаарууд:
Газрын төлбөр-Дэд алба 1230405352677

НӨАТ-ын баримт:
Сугалаа: ОС 35883221
Үнийн дүн: 600₮

ДДТД: 000006235972003230708126108407338
Энэхүү баримт нь НӨАТ-ын хуулийн дагуу 72 цагт баталгаажихыг анхаарна уу.

ТаймID: 30001967
MERCHANT: 08R60E
Approval: 6M164
MID: 0000958268175
DATE: 2023-07-08T10:32:47
AMOUNT/MNT: 265080.0₮

Гэрэгэ Системс ХХК
Утас: 7775775. Ивэб: www.gerage.mn

Баримтын дугаар: 102223070810303369283

/Газрын төлбөрийн баримт/

/Ариун цэврийн байгууламж суурилуулж буй байдал/

/7тн-ий ионгсийг суурилуулах бетон цутгаж буй хэсэг/

/Гэрээний дагуу бохир усаа соруулуулж буй байдал/

/Маргад жуулчны баазын ариун цэврийн хэсэг/

“Маргад” жуулчны баазын 2023 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

/Ариун цэврийн өрөө, угаалтуурын хэсэг/

/Эмэгтэй ариун цэврийн өрөө/

Лухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлтийн хүрээнд хийсэн ажлыг баталгаажуулах зураг/

Ажилчдын сургалтад хамрагдсан сертификат

Ажилчдын сургалтад хамрагдсан сертификат

